Joi, 7 iulie 2022

P9_TA(2022)0292

Situația apărătorilor drepturilor populațiilor indigene și a apărătorilor mediului din Brazilia, inclusiv uciderea lui Dom Philips și a lui Bruno Pereira

Rezoluția Parlamentului European din 7 iulie 2022 referitoare la situația apărătorilor drepturilor populațiilor indigene și a apărătorilor mediului din Brazilia, inclusiv la uciderea lui Dom Philips și a lui Bruno Pereira (2022/2752(RSP))

(2023/C 47/16)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Brazilia,

— având în vedere rezoluția sa din 19 mai 2021 referitoare la efectele schimbărilor climatice asupra drepturilor omului și rolul activiștilor de mediu în această chestiune ([1]),

— având în vedere rezoluția sa din 3 iulie 2018 referitoare la încălcarea drepturilor popoarelor indigene în lume, inclusiv acapararea de terenuri ([2]),

— având în vedere rezoluția sa din 22 octombrie 2020 conținând recomandări adresate Comisiei privind un cadru juridic al UE pentru stoparea și inversarea defrișărilor la nivel mondial în frunte cu UE ([3]),

— având în vedere declarațiile organizațiilor Reporteri fără Frontiere, Uniunea Popoarelor Indigene din Valea Javari (UNIVAJA), Amnesty International, Survival International, Greenpeace, Human Rights Watch și Fondul Mondial pentru Protecția Naturii (WWF) cu privire la asasinarea lui Bruno Pereira și a lui Dom Phillips,

— având în vedere Parteneriatul strategic dintre UE și Brazilia semnat în iulie 2007,

— având în vedere Orientările Uniunii Europene privind apărătorii drepturilor omului,

— având în vedere Declarația universală a drepturilor omului din 10 decembrie 1948, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Declarația ONU privind drepturile popoarelor indigene din 2007 și Declarația ONU privind apărătorii drepturilor omului din 1998,

— având în vedere Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind populațiile indigene și tribale (Convenția nr. 169), adoptată la 27 iunie 1989 și semnată de Brazilia,

— având în vedere Constituția Republicii Federative a Braziliei, în special articolul 231 privind recunoașterea statutului teritoriilor indigene,

— având în vedere articolul 144 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât, la 5 iunie 2022, jurnalistul britanic Dom Phillips, colaborator la ziarul *The Guardian*, și expertul brazilian Bruno Pereira, specializat în problematica popoarelor indigene și fost funcționar public în cadrul Fundației naționale pentru sprijinirea populațiilor indigene (Funai), au dispărut în Valea Javari, situată între comunitatea riverană São Rafael și orașul Atalaia do Norte din statul Amazonas din nordul Braziliei; întrucât cadavrele lor au fost descoperite la 15 iunie 2022;

B. întrucât, la 15 iunie 2022, poliția federală braziliană a raportat că una dintre cele două persoane arestate sub suspiciunea de implicare în disparițiile susmenționate a mărturisit că i-a asasinat pe Dom Phillips și Bruno Pereira;

([1]) JO C 15, 12.1.2022, p. 111.
([2]) JO C 118, 8.4.2020, p. 15.
([3]) JO C 404, 6.10.2021, p. 175.

Joi, 7 iulie 2022

C. întrucât ONG-ul Global Witness a raportat că, în 2020, în Brazilia au fost uciși peste 20 de apărători ai terenurilor și ai mediului, situație care plasează Brazilia pe locul al patrulea în clasamentul țărilor cu cel mai mare număr de asasinate de acest tip din lume, majoritatea acestor crime rămânând nepedepsite; întrucât, în Brazilia, aproape trei sferturi dintre asasinate au loc în regiunea amazoniană și îi vizează pe apărătorii drepturilor populațiilor indigene;

D. întrucât deteriorarea continuă a drepturilor omului în Brazilia are loc în contextul unor modificări legislative restrictive și al retragerii fondurilor agențiilor din domeniul mediului, precum și al intensificării violenței endemice; întrucât popoarele indigene din Brazilia au fost victime ale unor agresiuni sistematice, neexistând o protecție efectivă a drepturilor lor, precum și ale unui număr tot mai mare de atacuri și asasinate; întrucât pandemia de COVID-19 a afectat în mod disproporționat comunitățile indigene din Brazilia;

E. întrucât actuala constituție braziliană adoptată în 1988 și cadrul juridic al țării consacră dreptul inițial al popoarelor indigene de a dispune de terenurile lor ancestrale, fără niciun fel de limitare în timp în ceea ce privește recunoașterea acestui drept; întrucât statului îi revine datoria de a reglementa și de a proteja acest drept;

F. întrucât, la 22 octombrie 2021, mai multe organizații ale societății civile locale au participat la o audiere publică convocată de Comisia Interamericană a Drepturilor Omului (IACHR) pentru a denunța încălcările comise împotriva apărătorilor drepturilor omului și a apărătorilor mediului din Brazilia; întrucât, în august 2021, Asociația Popoarelor Indigene din Brazilia (APIB) a depus o plângere la Curtea Penală Internațională împotriva președintelui Bolsonaro, sub acuzația de crime împotriva umanității și de genocid, „ca urmare a politicilor sale explicite, sistematice și intenționate îndreptate împotriva populațiilor indigene”;

G. întrucât popoarele indigene contribuie la protejarea pădurilor tropicale și a altor ecosisteme și, prin urmare, joacă un rol esențial în conservarea biodiversității în regiune și în prevenirea schimbărilor climatice; întrucât Bruno Pereira și Dom Phillips s-au implicat cu deosebit devotament în sarcina critică de conservare a pădurii tropicale amazoniene și a biodiversității acesteia;

H. întrucât regiunea amazoniană este locul în care se află cea mai mare pădure tropicală din lume și aceasta joacă un rol vital în absorbția dioxidului de carbon, reducerea gazelor cu efect de seră și menținerea tiparelor meteorologice regionale și globale; întrucât Valea Javari se află în regiunea amazoniană, în zona frontierei dintre Brazilia, Peru și Columbia; întrucât în această regiune există cea mai mare concentrare de popoare indigene care trăiesc în izolare voluntară din lume, iar accesul la regiune este posibil numai traversând alte zone și cursurile unor râuri;

I. întrucât Valea Javari, ca și alte regiuni situate în zona braziliană a Amazonului, este un spațiu în care au loc conflicte intense inițiate de grupările implicate în criminalitatea organizată și de acaparatorii de terenuri implicați în activități ilicite de pescuit, vânătoare, minerit, în exploatarea forestieră ilegală și în traficul de droguri; întrucât 80 % din defrișările din întreaga lume au drept cauză transformarea pădurilor în terenuri agricole pentru a putea obține produse de bază precum carnea de vită, soia și uleiul de palmier; întrucât defrișările din zona braziliană a Amazonului au crescut dramatic din 2019, înregistrându-se inclusiv o creștere a defrișărilor de 22 % în 2021 față de 2020, procentul cel mai ridicat înregistrat în legătură cu această activitate din 2006;

J. întrucât promovarea și respectarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept ar trebui să rămână în centrul relației îndelungate dintre UE și Brazilia, în concordanță cu angajamentul UE de a promova aceste valori în acțiunea sa externă, precum și cu interesul exprimat de Brazilia de a adera la ele în politica sa pentru dezvoltare și cooperare internațională,

1. condamnă cu fermitate asasinarea brutală a apărătorilor mediului și ai drepturilor omului, precum și ai drepturilor populațiilor indigene din Brazilia și, cel mai recent, uciderea jurnalistului Dom Phillips și a activistului Bruno Pereira; invită autoritățile braziliene să desfășoare o anchetă exhaustivă, imparțială și independentă cu privire la aceste asasinate și să asigure respectarea deplină a drepturilor procedurale în orice moment;

2. condamnă cu fermitate intensificarea violenței, a atacurilor și a hărțuirii împotriva apărătorilor drepturilor omului și ai mediului, a popoarelor indigene, a minorităților și a jurnaliștilor; regretă retorica agresivă continuă, atacurile verbale și declarațiile intimidante ale președintelui Bolsonaro; regretă actele de violență sexuală și de gen săvârșite împotriva femeilor, fetelor și a apărătorilor mediului și ai populațiilor indigene și reamintește că acestea constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale și a demnității acestor persoane;

3. solicită autorităților braziliene să ia măsuri imediate pentru a preveni încălcările drepturilor omului și pentru a-i proteja pe apărătorii mediului și ai populațiilor indigene; evidențiază responsabilitățile autorităților braziliene și importanța luării de măsuri adecvate pentru a proteja drepturile popoarelor indigene asupra terenurilor, teritoriilor, precum și drepturile lor de a dispune de propriile mijloace de subzistență tradiționale, precum și pentru a le proteja împotriva tuturor formelor de violență și discriminare; invită autoritățile braziliene să pună în aplicare recomandări internaționale pentru a asigura protecția acestor apărători și să ia măsuri pentru a pune capăt persecuției, incriminării și stigmatizării populațiilor indigene și a altor comunități tradiționale;

4. subliniază că mineritul aurifer ilegal amenință pădurile și biodiversitatea din zonele protejate și expune populațiile indigene la contaminanți; regretă creșterea ratelor de defrișare din teritoriile indigene, în special din zona braziliană a Amazonului; invită guvernul brazilian să consolideze legislația împotriva mineritului și a defrișărilor ilegale și să asigure o mai bună aplicare a acesteia, căutând alternative sustenabile la politicile extractive care vizează teritoriile indigene;

5. regretă desființarea de către actualul guvern brazilian a unor agenții guvernamentale, cum ar fi Funai, care supraveghează afacerile indigene, și Ibama, principalul organism brazilian de aplicare a legislației în materie de mediu; îndeamnă guvernul brazilian să reinstituie și să consolideze capacitățile acestor organisme pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a legislației de mediu și a drepturilor popoarelor indigene;

6. este profund îngrijorat de efectele potențiale ale proiectului de lege PL 191/2020, cunoscut sub numele de „legea devastării", și ale proiectului de lege PL 490/2007 privind delimitarea terenurilor indigene; își exprimă profunda îngrijorare cu privire la proiectele de lege aflate în prezent în discuție în Congresul Braziliei, care ar putea duce la creșterea defrișărilor și la distrugerea mijloacelor de subzistență ale populațiilor indigene;

7. solicită recunoașterea și protejarea terenurilor ocupate în mod tradițional de popoarele indigene, inclusiv prin reluarea măsurilor de delimitare a teritoriilor indigene și prin protejarea acestor teritorii împotriva confiscărilor ilegale ale terenurilor; reiterează importanța măsurilor prin care se asigură respectarea Convenției nr. 169 a OIM privind populațiile indigene și tribale;

8. subliniază importanța diligenței necesare a întreprinderilor și a asumării în mod sustenabil și transparent a responsabilității de către acestea, ca mijloace semnificative și indispensabile de prevenire și protecție împotriva încălcărilor grave ale drepturilor omului și ale legislației în domeniul mediului; îndeamnă întreprinderile europene să asigure diligența necesară în ceea ce privește drepturile omului de-a lungul lanțurilor lor de aprovizionare din Brazilia; reiterează faptul că propunerea de regulament al UE privind produsele care nu implică defrișări trebuie să includă dispoziții privind protecția drepturilor popoarelor indigene și a drepturilor omului și să garanteze că procesul de fabricare a produselor introduse pe piața europeană nu implică încălcări ale drepturilor omului; invită Comisia să se asigure că orice cadru de cooperare include dispoziții ferme, obligatorii și executorii privind protecția drepturilor omului, inclusiv a drepturilor comunităților indigene, și să promoveze respectarea standardelor și a angajamentelor internaționale, inclusiv în ceea ce privește defrișările;

9. îndeamnă guvernul Braziliei să își îndeplinească angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris privind schimbările climatice; încurajează ferm statul brazilian să combată infracțiunile împotriva mediului și să pună în aplicare o nouă abordare sustenabilă în privința regiunii amazoniene, pentru a îndeplini condițiile stabilite în foaia de parcurs vizând aderarea la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și pentru a se alinia pe deplin la standardele OCDE, ceea ce îi va permite să se califice pentru a deveni membru al organizației;

10. invită Serviciul European de Acțiune Externă și statele membre să continue să sprijine societatea civilă și organizațiile umanitare și din domeniul mediului, acordând prioritate promovării drepturilor omului, a democrației, statului de drept, egalității și libertății mass-mediei în Brazilia, și să coopereze cu partenerii internaționali pentru a promova aceste obiective; solicită delegației UE în Brazilia să monitorizeze îndeaproape starea democrației în această țară și să ofere sprijin logistic și tehnologic apărătorilor drepturilor omului, ai mediului și ai populațiilor indigene; invită Comisia să se asigure că asistența sa pentru cooperare are drept efect sporirea sprijinului acordat societății civile, în special apărătorilor drepturilor omului, ai popoarelor indigene și ai comunităților tradiționale; invită Delegația UE și statele membre cu misiuni diplomatice în Brazilia să pună pe deplin în aplicare Orientările UE cu privire la apărătorii drepturilor omului și să ofere tot sprijinul adecvat apărătorilor drepturilor omului;

Joi, 7 iulie 2022

11. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Consiliului, Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Reprezentantului Special al UE pentru drepturile omului, președinției provizorii a Comunității Statelor Latinoamericane și Caraibiene, Secretarului General al Organizației Statelor Americane, Adunării Parlamentare Euro-Latinoamericane, precum și președintelui, guvernului și Congresului Braziliei.